

5.1.4 Sivistyslautakunta

SIVISTYSLAUTAKUNTA

TOIMIELIMEN ALAINEN TOIMINTA

Sivistyslautakunnan alainen toiminta koostuu seuraavista palvelualueista: varhaiskasvatustilat ja koulutuspalvelut. Palvelualueet ovat organisoineet toimintaansa edelleen ja jakaneet vastuualueet seuraavasti:

Koulutuspalveluiden vastuualueina ovat perusopetus, lukiokoulutus ja taiteen perusopetus. Toiminnassa on keskeistä lapsen ja nuoren oppimispolun ja hyvinvoinnin kokonaisvaltainen tukeminen huomioimalla jatkuva pedagoginen kehittämissä ja ennaltaehkäisevä varhainen tuki.

Varhaiskasvatustilat vastuualueet ovat varhaiskasvatus, esiopetus sekä avoin varhaiskasvatus. Varhaiskasvatusta ja esiopetusta suunniteltaessa, järjestettäessä tai tuotettaessa ja siitä päätettäessä on ensisijaisesti huomioitava lapsen etu. Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen tehtävänä on edistää lasten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien kanssa.

Toimielimen toiminnassa tulevana talousarviokautena edistetään palvelualueiden välisen yhteistyön kehittämistä, lasten ja nuorten turvallisen kasvun tukemista koko palvelualueketjussa sekä yhdyspintatyöskentelyä uuden hyvinvointialueorganisaation kanssa. Palvelualueiden omien perustehtävien lisäksi painopisteenä on monialainen ja -ammattilainen yhteistyö lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin tukemiseksi. Toiminnassa edistetään myös tavoitetta parantaa palveluiden saatavuutta.

TOIMIELIMEN TOIMINTASUUNNITELMA

Toimielimen organit kokoontuvat alla olevan mukaisesti:

- o Sivistyslautakunta vähintään kerran kuukaudessa
- o Sivistys- ja hyvinvointipalveluiden johtoryhmä vähintään neljä kertaa kuukaudessa (kolmesta neljään johtoryhmäkokousta + listapalaveri)
- o Palvelualueiden johtoryhmät vähintään kerran kuukaudessa
- o Tilinpäätöksen käsittely lautakunnassa maaliskuun loppuun mennessä
- o Osavuosikatsausten käsittely touko-kesäkuussa ja lokakuussa

TOIMINNAN PAINOPISTEET

Vuoden 2023 talousarviossa on toimialan painopisteiksi valittu palvelualueiden keskinäisen ja palvelualueiden ja hyvinvointialueen välisen yhteistyön kehittäminen, lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja turvallisen kasvun tukeminen, palvelun saatavuuden varmistaminen sekä toiminnan digitalisaation edistäminen.

Toimiala on huomionut painopisteet jatkamalla osallistumista aihetta tukeviin hankkeisiin ja suunnittelemalla poikkihallinnollista yhteistyötä sekä palvelualueiden että sidosryhmien välillä. Lisäksi panostetaan palveluiden ja

työntekijöiden saatavuuden varmistamiseen investoimalla simulaatiomalliin, jota aletaan käyttää talousarviovuodesta 2023 eteenpäin. Digitalisaatiota kehitetään yhdessä tietohallinnon ja muiden ICT-toimijoiden kanssa sekä hanketyön kautta. Toimiala toteuttaa palvelujen saatavuuteen liittyvän kartoituksen talousarviovuonna 2023, jonka perusteella toimintaa voidaan paremmin suunnitella ja kehittää tulevien talousarviovuosien aikana.

TALOUSARVIOVUODEN STRATEGISET PAINOPISTEET

Tavoitteen kuvaus	Mittari	Tila	Toteuma 31.8.2023
YHDESSÄ TEKEVÄ			
Toimiala: panostetaan palvelualueiden välisen yhteistyön kehittämiseen.	Ei kiireellisiä lisätilaratkaisuja talousarviovuoden aikana johtuen suunnittelun ja ennustamisen kehittymisestä.	Osittain toteutunut	Jatkuva prosessi, suunnittelu ja kehitystyö jatkuu edelleen, joka heijastuu lisätilaratkaisujen käyttöön. Huhtikuun lopussa ei ole tullut tarpeita suunnittelemattomille lisätiloille.
Koulutuspalvelut ja varhaiskasvatuspalvelut: Yhdyspintatyöskentelyn kehittäminen hyvinvointialueen kanssa. Yhteistyön muoto ja työryhmä määritellään yhdessä hyvinvointialueen kanssa, mutta isossa kuvassa yhteistyö koostuu työryhmätyöskentelystä ja tiivistä yhteydenpidosta.		Toteutunut	Koulutus- ja varhaiskasvatuspalvelut ovat olleet mukana maakunnallisen perhekeskus toimintamallin konseptoinnissa. Laphan johdon kanssa on kokoonnuttu mm. mielenterveyspalveluiden saatavuuteen liittyvän ongelman ratkaisemiseksi.
Koulutuspalvelut edistää strategiatavoitetta rakentamalla yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa liittyen oppilashuoltoon. Käytännön toimenpiteenä perustetaan yhteinen oppilashuolto- ja opiskelijahuoltotyöryhmä. Ryhmä kokoontuu vähintään kaksi kertaa vuodessa ja tapaamisten välillä tehdään toimenpiteiden seuranta. Seuranta toteutetaan muun muassa erityisen tuen oppilasmäärän tilastoinnin kautta.	Yhteinen oppilas- ja opiskelijahuoltotyöryhmä hyvinvointialueen kanssa kokoontuu vähintään kaksi kertaa vuodessa	Toteutunut	<p>Koulutuspalvelut toimii oppilas- ja opiskeluhuollon maakunnallisessa ohjausryhmässä yhteistyössä Laphan ja muiden kuntien kanssa. Koulujen ja Laphan oppilashuollon yhteistyötä tehdään käytännössä päivittäin.</p> <p>Yhteinen oppilas- ja opiskeluhuoltoryhmä on aloittanut toimintansa ja yhteinen oppilashuollon ohjausryhmä on kokoontunut ensimmäisen kerran.</p> <p>Oppilas- ja opiskelijahuoltolain muutokset (377/2022) tulivat voimaan 1.1.2023 ja Rovaniemen opiskeluhuoltosuunnitelman laatiminen yhteistyössä Laphan kanssa siten, että OPH:n määräysten mukaisesti käyttöönotto oli 1.8.2023.</p> <p>Kaupungin koulujen oppilasmäärä tilastointipäivänä 20.9.2022 oli 6081, joista tehostettua tukea saa 1045 ja erityistä tukea 639 oppilasta. Seuraava</p>

			virallinen tilasto laaditaan 20.9.23 tilanteen mukaisesti.
Hyvinvoinnin vuosikellon mukaisia oppitunteja järjestetään kaikissa peruskouluissa.	Hyvinvoinnin vuosikellon oppitunnit käytössä kaikilla kouluilla.	Toteutui	Hyvinvoinnin vuosikello on käytössä kaikilla kouluilla ja siihen liittyvää koulutusta ja materiaalin käyttöä on tarjottu myös muille kunnille. Hyvinvoinnin vuosikellon mukaisia oppitunteja on pidetty säännöllisesti kaikilla kouluilla ja sen tukemiseksi koko henkilökunta (vaka, perusopetus ja lukio) on koulutettu tunnistamaan ja tukemaan oppilaan mielenterveyteen liittyviä asioita.
Varhaiskasvatuspalvelut edistää strategiatavoitetta rakentamalla yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa liittyen neuvolan ja varhaiskasvatuksen varhaisen tuen perheohjaukseen. Käytännön toimenpiteenä pilotoidaan toimintamalli kahdella eri alueella vanhempien ohjaukseen, tukeen ja neuvontaan perheen muuttuneessa elämäntilanteessa odotuksen, syntymän ja lapsen ensimmäisen ikävuoden aikana. Tavoitteena on tukea perheiden omaa selviytymistä sekä rakentaa tuki kotihoidosta varhaiskasvatukseen.	Perheohjaukseen osallistuvien perheiden määrä ja käyntikerrat	Toteutui osittain	Varhaisen tuen perheohjausta tehtiin Muurolan ja Vaaranlammen alueilla syksystä 2022 kesäkuun 2023 loppuun saakka. Perheohjaus toteutui lähes 100 % ensisynnyttäjäperheisiin ja se sai hyvän vastaanoton. Perheitä oli kaikkiaan 28 ja käyntikertoja 92. Varsinainen pilottivaihe oli lyhyt, jonka takia kaikille perheille ei saatu toteutettua 4 kotikäyntiä (osalle 3 ktk). Kokeilun päättyi johtuen Laphan rahoituksesta.
TURVALLINEN JA LUOTETTAVA			
Koulutuspalvelut: Someturvan lanseeraaminen. Someturvaan budjetoidaan talousarviokaudelle 10 000 euroa.	Kiusaamisen ehkäisyn tilastointi	Toteutui osittain	Kiusaamisen vastainen työ (tammi-elokuu 2023): - yksittäin tai ryhmässä kohdattuja nuoria 499. Tämä luku pitää sisällään 116 yksittäin kohdattua nuorta. - uusia tapauksia käsittelyyn on tullut 25 - konsultaatioita on ollut 37 - verkoston jäseniä eri työskentelyissä mukana 53.
	Someturvan käyttäjien määrät	Toteutui	Someturvan käyttöönoton koulutus on järjestetty kaikille oppilaille ja henkilökunnalle. Huoltajia on tiedotettu ja ohjeistettu palvelun käytöstä myös kesäloman ajaksi. Someturva- palvelun on aktivoinut 16,6 % oppilaista ja

			asiantuntijatiimi on käsitellyt 52 tapausta. Someturva-palvelun on aktivoinut 1371 henkilöä.
Koulutuspalvelut: Walk-in-talk-toiminnan kehittäminen ja seuranta ja yhteisten tapahtumien järjestäminen. Sivistyspalvelut koordinoi toimintaa kaupungin järjestämissä tiloissa yhteistyössä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Resurssina koordinaattorin palkka 45 000 euroa sekä vaihtelevat tilakustannukset.	Walk in talk-kävijämäärät	Toteutui	Walk in talk-toimintaa kehitetään ja määriä seurataan yhteistyössä palvelun järjestäjien kanssa. Toiminta järjestetään Rovaniemen kaupungin, Rovaniemen seurakunnan, Tyttöjen talon, Neuvokkaan ja Tulevaisuuden Sote-keskus hankkeen yhteistyöllä. Walk-in-talk-toiminnan suunnittelussa on hyödynnetty myös oppilaskuntien tapaamisia. Walk in talk-toiminnan kävijämäärä oli kevätlukukaudella 10 oppilasta.
	Kouluterveyden tulosten seuranta kahden vuoden välein. Seuraavan kerran vuonna 2024	Toteutui osittain	Kouluterveyskyselyiden tulosten hyödyntäminen koulujen toiminnan suunnittelussa, esimerkiksi koulukohtaisissa hyvinvointiryhmissä.
PALVELEVA			
Koulutuspalveluiden ja varhaiskasvatuksen palvelualueet edistävät valittua strategiatavoitetta edistämällä kuntalaisten palveluiden saavutettavuutta ja yhdenvertaisuutta parantamalla palveluiden saatavuuden ennakkointia.		Toteutui	Koulutus- ja varhaiskasvatuspalveluissa seurataan jatkuvasti lapsi- ja oppilasmäärän ja palvelutarpeen kehitystä. Palveluverkon mitoitus on osa jatkuvaa lapsivaikutusten arviointia. Koulutus- ja varhaiskasvatuspalvelut ovat mukana kehittämisprojektissa, jossa kartoitetaan kaupunkisuunnittelun keinoja palveluverkon ylläpitämisessä.
Käytännössä koulutuspalvelut ja varhaiskasvatuksen palvelut edistävät tavoitteita palveluverkon osalta implementoimalla palveluverkkotyöryhmän yhdessä sivistystoimialan ja kaavoituksen sekä yhdyskuntatekniikan kanssa Rovaniemen sivistystoimialan ja kaavoituksen sekä yhdyskuntatekniikan kanssa Rovaniemen alueiden pitkäjänteisen suunnittelun orgaaniksi. Työryhmä tulee kokoontumaan kolme kertaa vuoden aikana kartoittamaan tulevia palveluverkkotarpeita ja nykyverkon riittävyttä. Mittarina toimii eri palvelualueilla vuosittain tehtävä palvelutarpeen asiakaskysely.	Koulutuspalvelut & Varhaiskasvatus: palveluverkkotyöryhmän kokoontuminen kolme kertaa talousarviokauden aikana.	Toteutui osittain	Palveluverkon ennakkointiryhmä on aloittanut toimintansa keväällä 2023. Palvelualueet valmistelevat tilannekuvaa palvelutarpeen ennakkointityöryhmälle. Ryhmälle on valmisteltu syksyksi Alakemijoen koulualueen jatkoselvitystä yhteistyössä Tilapalveluiden kanssa. Selvityksessä kuvataan mahdollisia vaihtoehtoja toiminnan järjestämiseksi. Koulujen palveluverkossa ei ole tällä hetkellä suuria muutostarpeita. Sairaalaopetusta antavan Neljäntuulen koulun uusien tilojen tarveselvitys on hyväksytty sivistyslautakunnassa. Saarenkylän / Nivavaaran sekä Ounasrinne / Pöykkölän uusien kaavoitettujen alueiden rakentuminen

			aiheuttaa haastetta varhaiskasvatuspalveluiden riittävyydelle ko alueilla.
Varhaiskasvatuksen palvelut panostaa tiedolla johtamiseen palveluverkkosuunnittelussa ottamalla käyttöön simulaatiotyökalun, jolla helpotetaan sekä palveluverkko- että henkilöstösuunnittelua. Mallilla helpotetaan myös asiakaspaikkojen kapasiteettimäärittelyn ennustettavuutta. Investointi hankkeeseen vuonna 2022 on 39 800 euroa, jonka hyödyt näkyvät suunnittelumallin käyttöönotossa talousarviovuodelle 2023.	Simulaatiomalli käytössä talousarviokaudella	Toteutui osittain	Palveluntarvekartoitusta valmistellaan vuosille 2024 - 2028. Palvelun tarve määrittelee myös henkilöstötarpeen kyseisille vuosille. Simulaatiomalli on käytössä, mutta siitä saatava hyöty ei vastaa kaikin osin palvelutarpeen ennustettavuuteen.
Varhaiskasvatuksen palvelut edistää valittua strategiaa vahvistamalla henkilöstön veto- ja pitovoimaa. Pitovoiman vahvistamiseksi käytännön toimenpiteenä on psykososiaalisen kuormittavuuden kyselyn implementointi vuosittaisena prosessina. Kyselyn lopputuloksena syntyvän toimenpidesuunnitelman realisointia seurataan säännöllisesti perustettavassa työryhmässä 2 kertaa vuodessa.	Psykososiaalisen kuormittavuuden kysely toteutettu kerran vuodessa & toimenpiteiden seuranta toteutettu säännöllisesti kauden aikana.	Toteutui osittain	Psykososiaalisen kuormittavuuden työryhmä perustetaan syyskuussa 2023 ja kysely toteutetaan marraskuussa 2023.
		Toteutui	Henkilöstön pitovoimaan on panostettu <ul style="list-style-type: none"> • hyvällä johtamisella, • osallistamalla henkilöstöä työhyvinvoinnin parantamiseen • osallistamalla henkilöstöä palvelun kehittämiseen ja suunnitteluun, • osaamisen tukemiseen ja lisäämiseen • lisäämällä pysyvää varahenkilöstöä • selkiyttämällä tehtävänkuvia ja vastuita • mahdollistamalla työnkiertoa • rakentamalla uusia pedagogisesti toimivia terveitä tiloja • järjestämällä henkilöstölle vertaismentorointia,

			<p>työnohjausta ja verkostotapaamisia</p> <ul style="list-style-type: none"> • tiimityön kehittämiseen
--	--	--	---

TALOUSARVIOVUODEN PERUSTOIMINNAN MITTARIT

Tavoitteen kuvaus	Mittari	Tila	Toteuma 31.8.2023
<p>Varhaiskasvatuksen, esiopetuksen sekä avoimen varhaiskasvatuksen järjestäminen lakien ja asetusten mukaisesti. Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen tehtävänä on edistää lasten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien kanssa.</p>	<p>Varhaiskasvatuspalvelut: Lasten määrä oma toiminta vs. setelitoiminta</p> <p>Virkojen ja toimien täyttö</p> <p>Henkilöstön sairauspoissaolot</p>	Toteutui	<p>31.8.2023 lasten määrä</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oma toiminta 2071 (65,2%) • Palveluseteli 1103 (34,8%) <p>31.8.2023 henkilöstöä</p> <ul style="list-style-type: none"> • vakansseja yhteensä 765, joista täytetty 99 % <p>Sairauspoissaolot: Varhaiskasvatuksessa poissaolot / htv ovat vähentyneet -8,0 päivää (- 25,2%) verrattuna edellisen vuoden samaan tarkastelujaksoon. Niitä on tänä vuonna elokuun loppuun mennessä 15 päivää / htv.</p>
<p>Perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja taiteen perusopetuksen järjestäminen lakien ja asetusten mukaisesti. Toiminnassa on keskeistä lapsen ja nuoren oppimispolun ja hyvinvoinnin kokonaisvaltainen tukeminen huomioimalla jatkuva pedagoginen kehittämistyö ja ennaltaehkäisevä varhainen tuki.</p>	<p>Määräaikaisten ja vakituisten opettajien määrä</p> <p>Sairauspoissaolot:</p> <p>Oppilas- ja opiskelijamäärät</p> <p>Keskimääräinen ryhmäkoko</p>	Toteutui osittain	<p>Vakituisia opettajia 489 (78%) Määräaikaaisia opettajia 138 (22%)</p> <p>Koulutuspalveluissa poissaolot/htv ovat vähentyneet -1,0 päivää (-12 %) verrattuna edellisen vuoden samaan tarkastelujaksoon. Niitä on tänä vuonna elokuun loppuun mennessä 7,7 päivää/htv.</p> <p>Viimeisimmän 2022 tilastointipäivän mukainen perusopetuksessa olevien oppilasmäärä oli 6048. Perusopetuksen keskimääräinen ryhmäkoko on 18,75.</p>

TOIMIELIMEN ALAINEN HENKILÖSTÖ (HTV)

TOIMIELIN VASTUU-/PALVELUALUEITTAIN	TA2023	Toteuma 31.8.2023
Toimielin	4,0	4,2
Sivistyspalvelut:	1 520,10	1 006,7
Varhaiskasvatuspalvelut	788,80	491,2
Koulutuspalvelut	731,30	515,5
SIVISTYSLAUTAKUNTA YHTEENSÄ	1524,10	1 010,9

RISKIEN HALLINTA

RISKI	VAIKUTUS	TOIMENPIDE	KOHDE	TILA	TOTEUMA 31.8.2023
Henkilöstön poistuvuus & saatavuuden vaikeus	Työn epätasainen jakautuminen, palveluntarjonnan ongelmat	Psykososiaalisen kuormituksen kartoitus ja työntekijä- ja työnantajamielikuvan kohentaminen	Henkilöstö & työmarkkinat	Toteutui osittain	Psykososiaalisen kuormituksen kysely toteutetaan marraskuussa 2023. Työnantajamielikuvaan on panostettu yllä olevilla toimenpiteillä.
Kustannusten kasvu	Määrärahojen riittävyys	Hankintojen priorisointi	Perustoiminta	Toteutui osittain	Muutettu talousarvio sekä koulutuspalveluille että varhaiskasvatukselle on toteutettu johtuen KVTES/OVTES korotuksista sekä varhaiskasvatuksen toimintaympäristön muutoksista (Pilke-toimintayksiköt). Kustannukset ovat lakisääteisiä ja/tai järjestämisvastuun perusteella kaupungille kaatuvia välttämättömiä kuluja.

TOIMIELIMEN TALOUS

Sivistyspalveluiden talouden toteuma oli elokuun lopussa 65,20% verrattuna muutettuun talousarvioon 2023, kun tasainen toteuma elokuun loppuun on 66,67%. Muutettu talousarvio ei ole vielä toteutunut täytenä, ja kustannukset toteutunevat tasaisesti loppuvuodesta. Varhaiskasvatuksen palvelualueen toteuma oli 64,68% ja koulutuspalveluiden toteuma oli 65,60%. Koulutuspalveluiden palkoissa on pientä etupainotteisuutta, kun taas varhaiskasvatuksen palkat ovat hieman jäljessä muutetusta talousarviosta. Palvelujen ostot jäävät molemmilla palvelualueilla jonkin verran jälkeen ennusteesta, mutta

tilanteen ennustetaan tasaantuvat loppuvuoteen.

TALOUDEN TUNNUSLUVUT

SIVISTYSLAUTAKUNTA, 1000 eur.	TP2022	TA2023	TOTEUMA 1-8/2023	KÄYTTÖ- % 1-8/2023	ENNUSTE 2023
TOIMINTATUOTOT	10 808	7 966	5 782	72,59	7 966
Toimielin	31	35	16	46,84	35
Varhaiskasvatuspalvelut	4 206	4 004	1 880	46,94	4 004
Koulutuspalvelut	6 571	3 927	3 886	98,95	3 927
TOIMINTAKULUT	-138 377	-146 402	-96 045	65,60	-146 402
Toimielin	-31	-35	-16	46,84	-35
Varhaiskasvatuspalvelut	-56 594	-63 278	-40 216	64,68	-63 278
Koulutuspalvelut	-81 752	-83 089	-51 927	65,60	-83 089
TOIMINTAKATE	-127 568	-138 437	-90 263	65,20	-138 437

*Kaupunginvaltuuston 27.2.2023 § 22 ja 19.6.2023 §72 tehdyt muutokset on huomioitu TA2023- sarakkeessa.

ENERGIAA JA LUONTOA SÄÄSTÄVÄT JA LUONNON MONIMUOTOISUUTTA VAHVISTAVAT TOIMENPITEET

Toimenpiteen kuvaus	Todennettu tai arvio toimenpiteiden vaikutuksesta
VAPA: Arktikumin WWF Green Office -sertifikaatin hakuprosessi (menossa)	Kokonaisvaltainen toiminnan tarkastelu sisältäen energiankäytön, materiaalit ja kierrätyksen.
Kestävän kehityksen opas lastenkulttuurikeskuksille on käytössä lastenkulttuurissa soveltuvien osien.	Tärkeää lasten ja nuorten kasvun tukemisessa.
Matkustamisen vähentäminen ja sähköisen asioinnin lisääminen vapaa-ajan palveluissa.	Tärkeä askel tulevaisuuden työn rakentumisessa.